

HET COMMUNISME.

- I. Het Communistisch Manifest, van Karl Marx en Friedrich Engels.
- II. De grondslagen van het Communisme.
- III. Communisme en Anarchisme.
- IV. Communisme en Revisionisme of Reformisme.
- V. Het Historisch Materialisme.
- VI. Klassemoraal.
- VII. Het Imperialisme, de Wereldoorlog en de Sociaal-Democratie.
- VIII. De Wereld-Revolutie,
- IX. Staat en Revolutie.
(De Leer van het Marxisme, van den Staat en de Taak van het Proletariaat in de Revolutie) door N. Lenin.
- X. Het Communisme.

HET COMMUNISME

VII.

HET IMPERIALISME, DE WERELDOORLOG EN DE SOCIAAL-DEMOCRATIE

DOOR H. GORTER

VIERDE DRUK

UITGAVE J. J. BOS, AMSTERDAM
1920.

HET IMPERIALISME, DE WERELDOORLOG
EN DE SOCIAAL-DEMOCRATIE

HET COMMUNISME

VII.

HET IMPERIALISME,
DE WERELDOORLOG EN DE
SOCIAAL-DEMOCRATIE

DOOR H. GORTER

VIERDE DRUK

UITGAVE J. J. BOS, AMSTERDAM
1920.

VOORREDE.

Het eerste en derde hoofdstuk, en het laatste van dit geschrift, worden, in hoofdzaak, gevormd door de rede, die de schrijver op het Internationaal Socialistisch Congres te Bazel had moeten houden. Zij kon niet uitgesproken worden, omdat het Congres besloot, dat geen besprekingen zouden plaats hebben. De eerste Imperialistische Wereld-Oorlog, die nu gaande is, maakt het noodzakelijk, dat zij, vermeerderd met een bestrijding van de houding der Internationale tegenover het Imperialisme en den Wereld-oorlog, wordt uitgegeven.

September 1914.

In de vier laatste deelen van deze serie: Het Communisme, wordt, nadat in de vier eerste de grondbeginselen van het Communisme tegenover de bourgeoisie, de Anarchisten en Reformisten zijn aangetoond en verdedigd, in de nummers IV en V de Wereldbeschouwing van het Communisme tegenover die van het Kapitalisme is gesteld, de praktische strijd tegen het Kapitaal, de strijd om de Overwinning, de Revolutie geschetst.

H. GORTER.

September 1919.

Het Imperialisme, de Wereldoorlog en de Sociaal-Democratie.

I.

HET IMPERIALISME.

De Internationale Vereeniging van Arbeiders, in 1864 door Marx gesticht, in 1872 verdwenen, in 1889 herboren, ligt verscheurd uiteen. De eerste maal dat zij internationaal moest zijn, valt zij in stukken. Bij den oorlog van Duitschland en Oostenrijk eenerzijds en de Triple Entente: Engeland, Frankrijk, Rusland, en Servië en België anderzijds hebben de arbeiderspartijen in Duitschland, Oostenrijk, Engeland, Frankrijk en België partij gekozen voor de bourgeoisie van hun land, en over en weer worden reeds de heftigste beschuldigingen door de eene arbeiderspartij tot de andere gericht, alsof zij elkaars vijanden zijn. Het schijnt alsof de Internationale de socialistische ideeën heeft opgegeven.

Deze débacle, deze nederlaag van de sociaal-democratische gedachte en organisatie zal in de volgende bladzijden tot haar oorzaken worden onderzocht. Het wezen van de Internationale tot nu toe, waardoor zij te gronde ging, zal worden blootgelegd, het karakter van de verandering die over haar komt, aangetoond, en de vorm en de strijd die zij zal moeten aannemen, wil zij haar doel bereiken, aangewezen.

De geweldige toename van het kapitaal, zelf veroorzaakt door den groei der productiekrachten in de negentiende eeuw, heeft het Imperialisme voortgebracht: het streven van alle krachtige staten om zich nieuw gebied, vooral in Azië en Afrika, te veroveren.

Evenals, op het economisch terrein, de Vrije Concurrentie vervangen wordt door het Monopolie van het Syndikaat en de Trust, zoo zoekt, politiek, elke machtige Kapitalistische Staat het Monopolie van Grondbezit en van Uitbuiting van Vreemde Gewesten.

In tegenstelling tot de vroegere koloniale politiek, die het voornamelijk om den handel te doen was, wil het Moderne Kapitalisme ook export van kapitaal en van productiemiddelen om de vreemde landen kapitalistisch te exploiteeren, d.w.z. om den bodem te onteigenen en de inwoners tot proletariërs te maken. Dit maakt de politieke beheersching dier landen noodzakelijk.

Het eerste ontwaken van het Nieuwe Imperialisme, zijn eerste daad, was de bezetting van Egypte door Engeland. Daarna kwam de oorlog van Japan tegen China, Japan veroverte Korea, die van Amerika tegen Spanje, Amerika neemt Cuba en de Philippijnen, die van de Engelschen tegen de Boeren, de expedities van Europa tegen China, de oorlog van Japan tegen Rusland.

Intusschen was de wereld verdeeld. Er bleef zoo goed als geen vrij land meer over; zelfs in Afrika niet.

Toen barstten achter elkaar de krisissen los. De Mogendheden wilden elkanders bezit.

De Marokko-krisis bedreigt driemaal den Europeeschen vrede, de Balkan-krisis tweemaal. Dan komt de Italiaansch-Turksche oorlog om Tripoli, daarna de oorlogen van Servië, Bulgarije en Griekenland tegen Turkije om stukken van dit laatste rijk.

De spanning wordt hierdoor al grooter en grooter. De verdeeling van Turkije brengt alle hartstochten, aller hebzucht en heerschzucht in beweging. Duitschland wil Klein-Azië, Mesopotamië, Belgisch- en Fransch-Congo, Nederlandsch-Indië, de Portugeesche bezittingen, een samenhangend gebied in Afrika van Oost naar West, Marokko, als het kan een stuk der Engelsche bezittingen. Frankrijk wil het enorme koloniale rijk dat het in de laatste eeuw verwierf, behouden, en, als het kan, meer verwerven: Syrië, een stuk van Klein-Azië, Duitsch-Afrikaansch gebied. Italië zoekt uitbreiding in Afrika, als het kan in het Oosten der Middellandsche Zee. Engeland wil houden wat het heeft en Afrika maken tot een En-

gelsch werelddeel. Het wil een aaneensluitend gebied van de Kaap naar Egypte, en, over het Kanaal van Suez door Klein-Azië, Mesopotamië, Arabië, Perzië en Afghanistan naar Indië. 1).

Duitschland, Frankrijk, Engeland, Rusland, Japan, de Vereenigde Staten loeren op China.

Holland wil Nederlandsch Indië behouden.

België den Congo.

Portugal zijn Afrikaansche koloniën. Alle deze kleine staten willen de uitbuiting en de overheersching hunner koloniën vergrooten en vermeerderen.

Oostenrijk-Hongarije wil de oostkust der Adriatische Zee, Servië, een stuk van Macedonië, toegang naar de Aegaeische Zee.

Rusland wil den Balkan, Turkije, Klein-Azië, Perzië, Mongolië, misschien havens aan den Atlantischen Oceaan.

Alle Staten zoeken terreinen voor export van hun waren, voor hooge winst gevende belegging van hun kapitaal.

Het Imperialisme wil niet alleen koloniën, het wil ook sfeeren van invloed voor den handel, en industrieel en financieel monopolie.

Men moet echter niet gelooven dat het Imperialisme alleen ver over zee, in koloniën expansie zoekt.

Rusland en Oostenrijk, die expansie zoeken in Europa, bewijzen dit.

Indien het voor de verovering en beheersching der koloniën en der zee noodig is, zoekt het kapitaal uitbreiding door verovering en onderwerping, of althans afhankelijkmaking, van vreemde staten in Europa. Zoo Duitschland nu die van België (of van een deel van België!), van Holland, later misschien van Denemarken, die het noodig heeft om hun ligging, om hun havens, voor zijn expansie op de wereld en voor zijn strijd tegen Engeland. Alle groote staten zoeken Wereldmacht, Beheersching der Zee, een definitieve Monopolie-stelling voor hun Volk.

Om al deze doeleinden, of een deel van hen, te bereiken,

1) Het karakter van het Imperialisme van verschillende landen is verschillend, b.v. dat van Rusland anders dan dat van Engeland. Het zou ons te ver voeren dit hier uiteen te zetten.

en anderen er van af te houden, hebben de groote Mogendheden met elkaar verbonden gesloten, Duitschland met Oostenrijk, Engeland met Frankrijk en Rusland.

En om dezen strijd, — althans voorloopig, — de eerste fase van dezen strijd, — uit te vechten, daarom is deze oorlog ondernomen. De ware oorzaak, de beginner, de tweeebbringer van dezen oorlog is dus niet één staat, — maar alle staten die Imperialistische politiek voeren, Duitschland, Engeland, Frankrijk, Oostenrijk, Rusland, België, Japan, elk voor zich en alle te samen, zijn de oorzaak. 1).

1) Kautsky is van een andere meening. Hij meent (in zijn brochure: Nationale Staat, Imperialistische Staat en Statenbond) dat de tegenwoordige oorlog niet door imperialistische motieven ontstaan is.

Hoe komt Kautsky tot deze meening? Hij geeft toe, dat de strijd tusschen Duitschland en Engeland om den weg over land naar Indië, over den Balkan, Turkije, Klein-Azië, Arabië een hoofdoorzaak van hun tegenstelling is. Maar, zegt hij, deze oorzaak bestond niet meer. Tusschen Oostenrijk en Turkije lag nu een slagboom van zelfstandige staten: Servië enz. Daardoor — zegt Kautsky — verloor de Deutsche politiek in Turkije en Klein-Azië haar voor Engeland dreigend karakter. „Daarom heeft men het recht te zeggen, dat het oost-Europeesche uitgangspunt van den oorlog niet imperialistisch is.” De oost-Europeesche politiek wordt niet door imperialistische verlangens beheerscht. En „West-Europa werd in den tijd van het uitbreken van den oorlog door geen imperialistische strijdvraag verdeeld. Zij waren allen geregeld.”

Wij vragen: En het Ultimatum van Servië aan Oostenrijk? Het Ultimatum, dat Duitschland waarschijnlijk dicteerde, in elk geval wilde?

Wat was dit Ultimatum anders dan het ontrollen van het geheele Balkan-vraagstuk, zijn gewelddadige oplossing naar Oostenrijk's en Duitschland's wil, waardoor van zelf ook het Turksche, het Klein-Aziatische, het Arabische en ten slotte ook het Indische vraagstuk werd ontrold? Zoo raakte het Oostenrijksche Ultimatum den diepsten kern van de Duitsch-Engelsche tegenstelling.

Hiermede is Kautsky's bewering weerlegd. Wij zullen verder zien, dat Kautsky tot deze vervalsching der feiten komt door vrees. Door vrees voor den niet te ontwijken strijd tusschen Imperialisme en Proletariaat, en voor zijn sterkste wapen: de Massa-Actie.

Kautsky is met deze bewering tot bondgenoot geworden van de Deutsche en Oostenrijksche imperialistische klasse, de hooge Bank en haar knechten. Want niets kan deze menschen aangener zijn dan dat deze oorlog, de slachting van hun volken en de moord op de arbeiders van Europa, den arbeiders wordt voorgesteld niet als het noodzakelijke gevolg van hun onverzadelijke dorst naar vergroting van gebied. —

Alle gebazel der burgerlijke en sociaal-demokratische partijen en bladen, dat men een afweeroorlog voert, dat men wel mee moet doen omdat men aangevallen is, is niets dan bedrog, dat dient om aan het eigen meedoen een schoonen schijn te geven.

Duitschland, of Rusland, of Engeland de oorzaak van den oorlog te noemen is even dwaas of onwaar, als de spleet die in den vulkaan komt, de schuld te geven van de uitbarsting.

Alle Europeesche staten hebben zich voor dit conflict sinds jaren gewapend. Zij willen allen aan hun roofzucht voldoen. Zij zijn allen even schuldig.

II.

DE WERELD-OORLOG.

Het is dus het Kapitalisme dat de schuld draagt van dezen eersten Wereld-Oorlog. Het Kapitalisme der Wereld dat expansie zoekt.

De wording van het geheele Kapitalisme is één Geschiedenis van Bloed en Moord. Van moord op concurrenten, op arbeiders, op eigen, op vreemde volken.

Ontelbaar zijn de bladzijden der geschiedenis van het Moderne Kapitalisme, die druipen van bloed, sinds het zijn loop en ontwikkeling begon met den strijd der Portugeezen en Spanjaarden om de verovering en het bezit van Indië en Amerika, toen zich voortzette in den strijd der Spanjaarden en Hollanders, der Hollanders en Engelschen, der Engelschen en Franschen, op aldoor grooter schaal en om aldoor grooter macht, tot de Engelschen de wereldheerschappij over de zee veroverden door hun overwinning op Napoleon. Ontelbaar zijn de van bloed druipende bladzijden van den strijd op de vastelanden van Europa en Amerika om de kapitalistische macht.

Het spreekt van zelf, dat bij een zóó reusachtigen oorlog ook andere motieven hier en daar meespelen. Deze zijn evenwel onbetekenend vergeleken bij het Imperialisme, en kunnen daarom hier weggelaten worden. — Alleen zij vermeld, dat Servië vecht voor zijn stichting als nationale Staat.

Maar geen enkele van die bladzijden is zoo rood van bloed als die nu beschreven wordt.

De landen die aan dezen oorlog direct of indirect meedoen, hebben een oppervlakte van meer dan de helft van het land der aarde, en een bevolking van 900 millioen menschen. 1). De legers die zij op de been kunnen en zullen brengen, tellen tientallen millioenen, en de dooden en gewonden en voor goed verzwakten zullen millioenen en millioenen zijn.

De aarde wordt gemest met lijken in een aantal zooals nog nimmer in een oorlog.

Daaraan is het Kapitalisme, zijn alleen de kapitalistische klassen schuld. Elke en allen.

Want dit alles wordt alleen gedaan: Om de winst van het Kapitalisme.

Alle kapitalistische klassen willen met dezen Oorlog de uitbreiding van het Kapitalisme over de Aarde.

Om daaruit, en uit alle volken der aarde, die zij in hun loonarbeiders willen veranderen, nieuw grooter kapitaal te maken.

Het is de Winst voor de klasse die zij, die jammerlijke poppen in de handen der Wereld-ontwikkeling, vertegenwoordigen, die de Keizers en Koningen roept tot hun gebral over het Vaderland dat roept, God die getuige is van den edelen wil der volken, de rechtvaardigheid der zaak, God die zal helpen en de overwinning geven. Jammerlijke poppen in de geschiedenis der Ontwikkeling der Menschheid, die, zelf nu groot en heerlijk (immers zij bereidt de Aarde nu tot het Socialisme voor), deze menschen dwingt zoo klein te zijn.

Het is de Winst voor de klasse, die de Bankiers en de Industrieelen en het Handels- en Transport-kapitaal en de Grondeigenaars roept om nu in de Parlementen te besluiten, te doen besluiten tot den Oorlog.

Het is de Winst, de kleine lage winst, door onderwerping aan het Groot-Kapitaal gemaakt, die nu den Middenstand dwingt en den Boer en den Pachtter, om, zij het ook angstig en bevreesd, met het Groot-Kapitaal in den Oorlog één te zijn.

Het is de Winst, de Gouden Winst, die de geheele Weten-

1) Deze cijfers zijn in den loop van den oorlog veel grooter geworden.

schap en de geheele Kunst en den geheelen Godsdienst, dwingt om, met de kapitalistische klassen, hunne handen te bezoedelen aan het bloed van millioenen medemenschen.

Het is de Winst, de lage materieele Winst, die al deze klassen dwingt tot den grootsten, wijl meest omvattenden, leugen, en tot de hoogste, wijl het meest, het openlijkst, het duidelijkst met de waarheid der nu aan den dag liggende verhoudingen in strijd zijnde huichelarij, deze namelijk: dat zij, hun natie, dezen oorlog voeren om rechtvaardige redenen, — dat zij de edelste hoogste bedoelingen hebben: de Vrijheid der Volken, — dat zij de Cultuur dienen. Dat hun Vaderland de draagster is van het Licht, de Menschelijkheid, de Beschaving.

Dit alles is leugen en huichelarij. Er moge uit den oorlog vooruitgang komen. Die is niet hun doel. Die komt niet door hun Wil. — Hun Wil, om hun Doel te bereiken, is Bloed. Menschenbloed. Het bloed hunner Vijanden, Menschen als zij. — En hun eenig doel is Winst.

Kapitaalwinst. Meerwaarde. Uit zwakke volken en Arbeiders geperst.

De vuile lage winst, en niet de Cultuur.

En het is ten slotte die Winst, waarom en waarmee zij het Proletariaat meesleuren in dezen oorlog.

De arbeidersvrouw wier man, zoon of bruijom valt in Frankrijk, Vlaanderen of Polen, moge nu denken: Mijn jongen, mijn man ligt daar, omdat hij moest vechten voor de winst uit den Congo, uit China, uit Klein-Azië.

De arbeider moge zich zeggen: wij zijn gedwongen tot den oorlog, millioenen van ons worden gedood om de winst van het Kapitaal alleen. Onze klasse zal er geen winst, zij zal er alleen nog grotere ellende en slavernij van oogsten.

In dat licht, in dat licht alleen, moeten de Keizers en Koningen, de Ministers en Parlementsleden, Bankiers en Industrieelen, — in dat licht, in dat licht alleen, de Professoren, de Geestelijken en de Kunstenaars die dezen oorlog verdedigden, worden gezien.

Vele sociaal-demokraten, vooral in Duitschland, spreken van den waanzin van de oorlogstoerusting, het Imperialisme.

Maar het is allerm minst waanzin van de kapitalisten, als elk kapitalistisch land koloniën wil hebben en monopolistisch bezit van wereldgebied, en als elk land zich daarom zoo sterk mogelijk wapent en milliarden voor die wapening uitgeeft. Het is een gebrek aan beter argumenten, als men van waanzin spreekt.

Want enorme winsten stroomen uit dat gebied, als het rijk is, af op het moederland. Als Duitschland een deel van China of Nederlandsch-Indië voor zich wist te krijgen als uitbuitingsgebied, dan zouden, evenals uit Indië naar Engeland, millioenen, ja milliarden vandaar jaarlijks komen in Duitse handen. De Hooge Deutsche Banken, het kleine aantal Groot-Industrieelen en Handelslieden dat Duitschland beheerscht, zouden de kosten van het leger en de vloot, die daarvoor noodig waren, laten betalen door het geheele Duitse volk, de milliarden winst voor zich houden. Terecht dwingen zij dus het Duitse volk tot wapening, en van hun standpunt met volkomen juist verstand, drijven zij Duitschland tot een oorlog voor imperialistische uitbreiding en koloniaal bezit. En terecht doet de Middenstand mee, want ook hij krijgt ten slotte directe voordeelen, — hij leeft, grootendeels, van het Groot-Kapitaal. De waanzin is niet bij hen, noch bij den Middenstand.

Achter al die Klassen, achter die Koningen en Keizers en Parlementen, achter al die legers, staan, verborgen en alleen voor het bewuste, het wetenschappelijk oog te zien: de Hooge Bankiers, de groote Staal- en IJzer- en Mijn-Magnaten, de Wereld-Trusts, de Syndikaten van het Transport, de groote Concessionarissen en Monopolisten. Zij beheerschen de groote Bewegingen van het Kapitaal en dus de Maatschappij. Zij zijn weinig in aantal. Alles gehoorzaamt hun. Onzichtbaar en koel, zonder medelijden of gevoel, alleen met het verstand regelen zij de Kapitaal-bewegingen. Door de zich uitbreiden-de productie zijn zij tot den oorlog gedreven, om het hun kapitalisme verder uit te breiden, grooter en machtiger te maken. Het te maken tot de eenige Wereldmacht.

Maar het Kapitalisme, alle Kapitalistische klassen, zijn aan dezen oorlog schuld. Want zij volgen allen dat Groot-Kapitaal.

Zij zijn nu waarlijk hierdoor als één Massa, en staan als één Massa schuldig aan dezen Massamoord.

Het wezen van het kapitaal is meerwaarde-vorming. Altijd grooter, door beter werktuigen. Zijn wezen, zijn leven, zijn daad is dus uitbreiding eindelijk over de geheele aarde.

Het middel van het kapitaal, dat immers ontstaat door het privaatbezit der productiemiddelen en dus altijd in bezit van bijzondere personen is, — zijn middel tot uitbreiding is Strijd.

Deze Wereld-Oorlog volgt dus uit het Wezen en het Leven van het Kapitalisme. Hij is dus Noodzakelijk. Hij is het Noodlot, zooals men vroeger, of God's wil zooals men later zeide. Hij is de noodzakelijke ontwikkeling, fase van ontwikkeling, drijfveer en uitwerking van het Moderne Kapitalisme, zooals wij nu denken.

De Kapitalistische klasse heeft nog een groote Taak te vervullen in de Wereld. De uitbreiding van het Kapitaal over de Wereld.

Zij heeft nog een enorme Macht om dat te doen.

Het Proletariaat is nog te zwak, nog een te klein deel ervan is zich van zijn Doel en Ideaal bewust. Het is nog te zwak voor zijn Taak, de Bevrijding der Wereld van het Kapitaal.

Het Imperialisme, en de Imperialistische buitenlandsche en koloniale politiek, d.w.z. de uitbreiding van het Kapitalisme, d.w.z. der hoogere Arbeids-Methoden over de aarde, de noodzakelijke fase in de ontwikkeling van het kapitalisme, brengt ten slotte het Wereld-Socialisme. Maar de wijze waarop het het Kapitalisme ontwikkelt, die is dreigend en vernietigend voor het Proletariaat. En het is juist de strijd tegen die wijze, die het Proletariaat sterker maakt, en waardoor het Proletariaat rijp wordt voor de Vrijheid.

III.

HET PROLETARIAAT.

WERELD-ARBEID TEGENOVER WERELD-KAPITAAL.

Het Kapitaal komt door het Imperialisme in een nieuwe verhouding tegenover het Proletariaat.

Het Proletariaat komt door het Imperialisme in een nieuwe verhouding tegenover de Bourgeoisie.

Het Imperialisme maakt den toestand van het Proletariaat in het algemeen slechter.

Hierbij moeten wij wat langer stilstaan. Om te weten dat het Proletariaat zich, met alle macht, tegen het Imperialisme verzetten moet, moet men begrijpen dat het Imperialisme het Proletariaat nadeelig is.

De koloniale politiek brengt aan de kapitalistische maatschappij in het algemeen de grootste voordeelen.

Het was de koloniale politiek, die in de zestiende en zeventiende eeuw den stroom van edele metalen naar Europa bracht, en zoo het moderne kapitalisme in Holland, Engeland en Frankrijk deed ontstaan.

Door de koloniale politiek ontstond de kapitalistische handel en industrie, — door haar de overzeesche markt.

Zij veroverde Noord- en Zuid-Amerika, Australië en Afrika en maakte deze werelden tot voortbrengers van landbouwproducten voor Europa.

Door haar was het mogelijk, dat Engeland het eerst, daarna andere landen groot-industrieel werden.

Door haar zijn de goudstroomen uit Californië, Australië en Transvaal naar Europa gekomen, die het kapitalisme op nieuw geweldig hebben bevrucht en reusachtig uitgebreid.

Zij is dus de bringer van goud, de schepper van nieuwe markten, de bringer van altijd meer grondstoffen en voedingsmiddelen.

Zij zet die scheppende kracht, van af de zestiende tot nu in de twintigste eeuw onafgebroken en steeds intenser voort.

Zij maakte, en maakt dus, met het Kapitaal de Industrie, — dus ook het moderne Proletariaat.

Koloniale politiek, en dus ook het Imperialisme, kunnen ook directe voordeelen brengen aan het proletariaat.

Of zij ze brengen, hangt alleen van de koloniën af. Er zijn koloniën die alleen aan een kleine groep kapitalisten, er zijn er die aan vele kapitalisten, ambtenaren, officieren voordeel geven en geene of zoo goed als geene aan het proletariaat, er zijn er die zoowel aan een groot gedeelte der kapitalistische als aan een deel der arbeidersklasse voordeel brengen.

Engelsch Indië en Nederlandsch Indië, door de natuur ontzaggenijk rijke landen, met een nijvere, ontwikkelde, talrijke bevolking, brengen ook aan de arbeidersklasse van Engeland en Nederland voordeel, d.w.z. werk en loon. En zoo zijn er meer landen, b.v. China, waarop het kapitaal nu aast.

Wanneer bijv. kapitaal geëxporteerd wordt naar, laat ons zeggen Nederlandsch-Indië, dan beteekent dit: export van ijzer- en staalwaren, machines enz., die in Nederland zijn gemaakt. Het is Nederlandsche Industrie, Nederlandsch Kapitaal in de koloniën, en dit begunstigt, wanneer kwaliteit en prijzen gelijk zijn, het Moederland. Er is dus direct voordeel voor den Nederlandschen arbeider.

Verder houdt de productie van voor den uitvoer naar de koloniën en sferen van invloed en zwakke landen als China, bestemde handelswaaren vele arbeiders bezig. Zoo in Nederland vele arbeiders in de Textiel-Industrie. Ook hier begunstigen de koloniën, de sfeer van invloed, het Kapitaalsgebied, als de overige voorwaarden gelijk zijn, het Moederland.

Verder wordt er voor het Transport naar de Kolonie, enz. veel in het moederland gebouwd. B.v. Schepen. Ook hierdoor krijgen vele arbeiders werk. En dit werkt weer op andere industrieën, b.v. de ijzermijnen, de walswerken, de ijzer- en staalfabrieken, de steenkolenmijnen terug.

Verder wekt de handel, met b.v. weer Nederlandsch Oost- en West-Indië bijzondere industrieën, bijv. rijst- en koffiepellerijen, cacao-fabrieken etc.

Ten slotte druipt de reusachtige winst, in Indië gemaakt, ook (behalve op den hooger en lageren middenstand) op de arbeiders af. Streken en steden in het Moederland, (b.v. in Nederland de omgeving van Arnhem, Utrecht, Haarlem, het Gooi, — de steden den Haag, Arnhem, Nijmegen) leven voor een deel van die winsten. Ook een deel van de arbeiders, b.v. der bouwvakken, der luxe-bedrijven. Verder de bedienden, lakeien etc.

Al deze arbeiders te samen vormen in Nederland een groot, in Engeland een zeer groot aantal.

En de arbeiders die alleen hun direct voordeel zien, en in

de winst van den bourgeois hun winst, meenen, dat, om die voordeelen, de koloniale politiek hun voordeelig is. 1).

Maar het revolutionaire Communisme is tegen de kapitalistische koloniale politiek.

Waarom?

Omdat koloniale politiek altijd gevoerd wordt door middel van roof en plundering, moord, en de vreeselijkste uitbuiting. 2) Daarin kan het revolutionaire Communisme niet toestemmen, niet alleen om de hoogste beginselen en idealen van menselijkheid, die het altijd vertegenwoordigt, maar ook uit eigen belang. Die arbeiders worden gebruikt als hunne concurrenten, als drukkers van het loon. De kleine boeren en arbeiders van Indië, en der door de machtige Staten onderdrukte wereld, zijn de toekomstige socialisten. De tijd komt al nader en nader, en is al gekomen of zeer nabij, dat niet alleen de Japansche en Chineesche arbeiders, maar ook de Indische, de Egyptische, de zwarte arbeidersbevolking van sommige deelen van Afrika tot de Arbeidersbeweging, tot het Socialisme komt. Die arbeiders en kleine boeren mag het proletariaat niet van zich vervreemden.

1) Hier ligt een wortel van het Reformisme. Wij zullen verder in ons betoog zien, dat hier ook een wortel ligt van de zwakheid der Internationale en van het meedoen en instemmen van haar, met de bourgeoisie, in dezen Wereldoorlog.

Wanneer overigens de kapitalist tegenover de arbeidersklasse hoog opgeeft van de voordeelen, die ook voor haar uit de koloniën komen, dan kan de revolutionaire arbeider daarop ten antwoord geven, dat, als het kapitaal, dat nu daar geïmporteerd wordt, in het moederland, b.v. Nederland, bleef en in industriële ondernemingen belegd werd, dit direct, onmiddellijk, voor den eersten tijd, nog voordeelijker zou zijn voor het proletariaat. Want dan zouden de machines hier gebruikt worden. Het loon, dat nu in Indië de gekleurde arbeiders verdienen, zou hier worden betaald, etc.

En de arbeider kan daarbij voegen, dat een kapitalistisch land zonder koloniën, en zonder sferen van invloed een enormen bloei kan bereiken. Alleen door handel, uit- en invoer, of door de hooge ontwikkeling van techniek, wetenschap en organisatie der industrie. En dat Duitschland en België daarvan het bewijs zijn.

Dat dus deze imperialistische oorlog niet noodig is voor den arbeider, doch alleen door de onverzadelijke hebzucht van het kapitaal veroorzaakt wordt.

2) Men zie o.a. het belastingstelsel in Nederlandsch en Engelsch Indië.

Het moet hen helpen en in alles bijstaan, want het moet door hen geholpen worden.

Zij moeten nu reeds inzien, dat zij tot het Europeesche en Amerikaansche en Australische proletariaat behooren.

Koloniale politiek brengt verder, als arbeiders van verschillende naties aan haar meedoen of willen meedoen, vijandschap tusschen hen. Koloniale politiek wekt bij de arbeiders die aan haar meedoen, Imperialisme, Nationalisme en Chauvinisme op en verdeelt hen dus.

Koloniale politiek kan aan een gedeelte der arbeidersklasse (mijnwerkers, ijzer- en staalwerkers, scheepsbouwers etc., kortom allen die wij genoemd hebben), in het klein en gedeeltelijk ten goede komen, zij bederft evenwel op den duur den strijd der klasse.

Daarom kan het proletariaat in het algemeen reeds niet meedoen aan de kapitalistische koloniale politiek, en komt het er door in een sterkere tegenstelling tegenover het Kapitaal.

Maar is dit reeds zoo met de gewone, ook vroegere, koloniale politiek, te meer is dit nog het geval met de moderne en imperialistische.

Ten eerste legt het Moderne Imperialisme in vreedstijd lasten op de arbeiders, die ondragelijk worden.

Het militarisme groeit door het Imperialisme eindeloos, de sociale wetgeving staat stil, belastingen en invoerrechten stijgen, het levensonderhoud wordt duurder, de waarde van het loon vermindert, de reactie wordt sterker.

Ten tweede wordt, in oorlogstijd, het Proletariaat door het Imperialisme verpletterd. Zijn organisaties worden verscheurd, onmetelijke lasten worden opgelegd, honger en gebrek, werkeloosheid en dood, eindeloze smart, vernietiging van geheele geslachten komen over zijn hoofd, de vooruitgang staat jaren stil, de volken worden tegen elkander opgehitst, in den schoot van den oorlog liggen nieuwe oorlogen.

Ten derde is na den oorlog de kans op vooruitgang voor het proletariaat zeer onzeker, misschien voor jaren weggevaagd, ja. de Staten kunnen, als de oorlog lang duurt, zoo verarmd

zijn, zoo met schulden overladen, hun economische inzinking, de verzwakking hunner productie kan zoo groot worden, dat, indien dan nog nieuwe bewapening en nieuwe oorlog volgt, de economische ondergang van het Proletariaat, en, ten gevolge daarvan, zijn ondergang als strijdende klasse mogelijk wordt.

Door dit alles kan het Proletariaat weder nog minder meedoen aan kapitalistische koloniale politiek, d.w.z. aan Imperialisme.

Want al deze nadeelen zijn oneindig grooter dan de straks genoemde voordeelen. 1)

En door dit alles komt het Proletariaat, door het Imperialisme, ook in een nog veel vijandiger, scherper verhouding tegenover de bezittende klasse.

Maar ten vierde, — en dit is de voornaamste verandering, ja, de onmetelijke verdieping en verscherping die door het Imperialisme in de verhouding tusschen Kapitaal en Arbeid wordt teweeggebracht, — voor het eerst in de wereldgeschiedenis staat nu, — door het Imperialisme, — in vredes-, zoowel als in oorlogstijd, het geheele Internationale Wereld-Proletariaat, ook het Aziatische en Afrikaansche en dat aller koloniën, te

1) En het Proletariaat, hoewel het inziet, dat de koloniale politiek het Kapitalisme ontwikkelt, heeft het recht zich tegen haar te verzetten. Want niet alleen is de Aarde nu verdeeld, en moet het het Proletariaat als geheel onverschillig zijn of Duitschland, dan wel Engeland of een ander land een grooter stuk der wereld bezit, en moet het zich dus verzetten tegen elken strijd daarom, maar het heeft bovendien nu het recht zich tegen de koloniale kapitalistische politiek te verzetten, omdat het een andere betere maatschappij kent en wil dan de kapitalistische, eene waarin geen koloniale uitbuitingspolitiek noodig is, omdat althans de West-Europeesche Staten, Duitschland en Engeland vóór, voor die socialistische maatschappij materieel rijp zijn, omdat de revolutie naar het Socialisme, ook door dezen oorlog, nabij is, en omdat de onafhankelijkheid der koloniën de revolutie mogelijk maakt in Europa en Amerika.

Het koloniale program der revolutionaire Sociaal-Democratie is hiermede dus ook aangewezen. Het bestaat uit: 1e. Protest tegen koloniale overweldiging en uitzuiging; 2e. Poging tot bescherming en vrijmaking der inlanders, zoolang zij zelve te zwak zijn voor revolutionaire actie; 3e. Ondersteuning van elke revolutionaire actie der inboorlingen, en eisch van hun politieke en nationale onafhankelijkheid, zoodra zij zelve een revolutionaire actie beginnen.

samen als één geheel, — in één strijd die alleen door het Proletariaat te samen gevoerd kan worden, — tegenover de Internationale Bourgeoisie.

Dit is het nieuwe dat het Imperialisme brengt.

Dit is het nieuwe dat moet worden begrepen.

Dit is het wat noch de Internationale, noch de nationale partijen die haar samenstellen, hebben gezien.

Alleen wie dit begrijpt, kan den nieuwen tijd, de nieuwe fase, waarin de strijd tusschen Kapitaal en Arbeid door het Imperialisme getreden is, verstaan.

Hieruit, uit dit begrip, moet de nieuwe taktiek die tegen het Imperialisme gevolgd moet worden, worden bepaald.

Alle moderne staten, geen enkele uitgezonderd, 1) bedreigen voortdurend — in vredestijd —, en verpletteren in oorlogstijd het geheele proletariaat.

In vredestijd bedreigt de Bourgeoisie, de Regeering, het Kapitaal van Duitschland met zijn Imperialisme, niet slechts het Duitsche, maar ook het Fransche, het Engelsche, het Oostenrijksche, het Russische enz. proletariaat en dwingt dit oneindige lasten te dragen. Hetzelfde doet het Fransche, Engelsche, Russische kapitaal met het proletariaat van alle landen.

In oorlogstijd vernietigt het Duitsche kapitaal niet alleen de macht van het Duitsche, maar tegelijk die van het Fransche, Engelsche, Russische, Oostenrijksche enz. proletariaat.

Desgelijks doen het Russische, het Fransche, het Oostenrijksche, Engelsche, Russische, Oostenrijksche enz. proletariaat tezamen, met het proletariaat van alle landen.

En het Imperialisme bestrijkt de geheele wereld.

Men wapent zich overal.

In dezen oorlog doet reeds het grootste deel der wereld mee.

Het grootste deel van Europa, het grootste deel van Azië, geheel Australië, een zeer groot deel van Afrika: Zuid-Afrika, Egypte, Algiers, Tunis, alle Fransche, Engelsche en Duitsche bezittingen, Canada, straks misschien nog meerdere machten:

1) Ook de kleine niet. Holland, België, Portugal nemen direct deel aan de imperialistische koloniale politiek.

Het Wereld-Kapitaal staat dus, in zijn deelen, voor het eerst, practisch, met daden, met één daad, door het Imperialisme, als één geheel tegenover het Wereld-Proletariaat.

Het Wereld-Proletariaat heeft voor het eerst, practisch, te doen met het Kapitaal der Wereld.

In de practische politiek, in den strijd der sociaal-democratie tegen de Regeeringen der bourgeoisie, stond, tot nu toe, het proletariaat van elk land alleen tegenover zijn eigen bourgeoisie.

In den strijd der vakvereenigingen stond, eveneens, tot nu toe het proletariaat nationaal tegenover het nationale kapitaal.

De Internationale Congressen der Soc. Dem. Partijen waren samenkomsten tot het opstellen van gemeenschappelijke principes, geen vergaderingen tot het maken van een practisch krijgsplan.

Die der vakvereenigingen besloten slechts onderlingen steun, zelden samenwerking, hoogstens in enkele bijzondere gevallen. En dan nog slechts voor een deel der arbeiders tegen een zeer klein deel van het kapitaal.

Internationaal werd er nog weinig of niet gestreden.

Wel gaat de Trust, het Internationaal Ondernemers-Verbond in deze richting: het Internationaliseeren van den strijd.

Maar wat zelfs de Trust en het Internationaal Ondernemers-Verbond nog niet hebben vermocht: het samenvereenigen van het geheele Proletariaat, door één druk, één bedreiging, één strijd, tot één geheel, tot één actie, het Imperialisme heeft het tot stand gebracht.

Alle burgerlijke partijen van alle landen zijn voor de wapening en voor den oorlog. Alle bedreigen dus in vreedstijd, en vernietigen in oorlogstijd, het geheele Internationale Proletariaat.

De eerste Imperialistische oorlog der Imperialistische Staten onderling, déze oorlog, waarop zich het Kapitaal na 1871 heeft voorbereid, waartoe het nu eindelijk is volgroeid, — déze oorlog, — de grootste verscherping van den klassenstrijd

die nog heeft plaats gehad sinds de Internationale werd gesticht, — stelt voor het eerst de geheele Internationale als één geheel tegenover het Internationale Kapitaal.

En het Imperialisme is blijvend.

De bourgeoisie van één land is dus niet meer alléén de vijand van den arbeider.

Te midden van de in miljoenen stukken scheidende verdeeling die de gewone uitbuiting in de fabrieken en werkplaatsen geeft, te midden van de honderdvoudige verdeeling die de onderdrukking in de Nationale Staten teweeg brengt, te midden daarvan en daarboven uit brengt het Imperialisme de arbeidersklasse op één front tegenover het kapitaal.

Voor het eerst in de wereldgeschiedenis.

Door één bedreiging, door één daad van het geheele kapitalisme getroffen, staat het Proletariaat als één geheel niet meer alleen tegenover zijn eigen bourgeoisie, maar tegenover de bourgeoisie van alle staten.

Het woord van Marx, van het Communistisch Manifest, dat de arbeiders van ieder land éerst moeten afrekenen met hun eigen bourgeoisie, is, door het Imperialisme, te niet gedaan, niet meer waar geworden. 1).

IV.

HET NATIONALISME VAN HET PROLETARIAAT.

De eerste gelegenheid deed zich aan de Internationale voor, — de eerste sinds haar bestaan, sinds 1864, — om, niet in woorden, niet met een demonstratie, maar met één zelfde daad van alle partijen die haar samenstellen, te toonen dat zij één was.

Het Nationale van elke partij kon verdwijnen, voor het eerst, en in het Internationale opgaan.

1) De houding, de richting eener nationale sociaal-democratische partij heeft dus voor de andere sociaal-demokratische partijen niet langer een alleen theoretisch belang. Zij is voor haar een levensvraag en dus voorwerp van kritiek en strijd.